

9. TRH PRÁCE

Zdrojem informací o trhu práce zjišťovaných šetřeními v domácnostech respondentů je **Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)**. Metodika ukazatelů zjišťovaných VŠPS koresponduje s definicemi a doporučeními Mezinárodní organizace práce (ILO), takže data mohou sloužit jako základ pro přímou mezinárodní srovnatelnost charakteristik trhu práce v různých zemích. Zároveň je respektována prováděcí metodika Eurostatu, která poskytuje výklad náplně konkrétních charakteristik trhu práce.

Výběrový soubor zahrnuje více než 24 tis. **náhodně vybraných bytů** na území celé České republiky (přes 0,6 % všech trvale obydlených bytů). Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě bez ohledu na druh jejich pobytu. Soubor vybraných bytů je v průběhu šetření obměňován. Každé čtvrtletí je do výběru zařazeno 20 % nově vybraných bytů, které jsou po pěti čtvrtletích z panelu vyřazeny.

Pro šetřené charakteristiky každého respondenta je rozhodujícím kritériem jeho skutečná aktivita na trhu práce v referenčním týdnu. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu odpracoval alespoň 1 hodinu za mzdu, plat nebo jinou odměnu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání.

Ve všech tabulkách jsou v jednotlivých letech uváděny průměrné roční údaje.

Spolehlivost údajů zjištěných výběrovým šetřením klesá se snižující se velikostí vzorku. Roční průměry menší než 3 000 osob se považují za údaje s nízkou spolehlivostí a roční údaje menší než 500 osob nejsou publikovány vůbec, jejich relativní směrodatná odchylka je vyšší než 50 % (místo nich je v tabulkách tečka). Pro všechny údaje získané z výběrového šetření lze konstruovat 95% interval spolehlivosti, tedy interval, v němž s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadovaného ukazatele. Velikost intervalu je ovlivněna jak četností zjišťované charakteristiky v rámci jednotlivých krajů, tak i velikostí výběrového souboru v rámci kraje.

Údaje o **počtu zaměstnanců** (ve fyzických osobách) a **průměrných hrubých měsíčních mzdách v letech 2014 až 2016** (tab. 9-8., 9-9., 9-103. a 9-104.) jsou čerpány z výsledků zpracování ročních statistických výkazů. Zahrnují všechny ekonomické subjekty, a to bez ohledu na počet zaměstnanců. Územní třídění dat do krajů je získáváno přímo od vykazujících jednotek a je provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců, tzv. **pracovištní metodou**. Detailnější územní třídění, např. do okresů, však není možné. Odvětvové členění dat je **zpracováno podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)**, do odvětví jsou data tříděna podle převažující činnosti celého subjektu.

Informace o **počtech zaměstnanců a průměrných mzdách v roce 2017** (tab. 9-105.) jsou čerpány z výsledků zpracování čtvrtletních statistických výkazů a jsou publikovány **podle místa pracoviště**. Údaje jsou uváděny za všechny podniky, a to i v přepočtu na **zaměstnance plně zaměstnané**, který zohledňuje délku pracovního úvazku. Údaje jsou předběžné.

Údaje o počtu zaměstnanců a průměrných hrubých měsíčních mzdách nezahrnují osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslance, senátory, uvolněné členy zastupitelstev všech stupňů), soudce, ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru), učně, osoby pracující pro firmu na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, zaměstnance ekonomických subjektů statisticky nesledovaných.

Údaje o **mzdách podle pohlaví a klasifikace zaměstnání** (tab. 9-10., 9-106. a 9-107.) byly zjištěny ze **strukturální statistiky mezd** zaměstnanců, jejímž zdrojem je Informační systém o průměrném výdélku (ISPV) Ministerstva práce a sociálních věcí a Informační systém o platu (ISP) Ministerstva financí. Tyto údaje o mzdách jsou vypočítávány odlišnou metodikou a nelze je srovnávat s výsledky běžného statistického zjišťování (tab. 9-8. a 9-9. nebo v tab. 9-103. až 9-105.), která sledují evidenční počet zaměstnanců a objem mezd za celý ekonomický subjekt. Vztahují se ke vzorku zaměstnanců s počtem placených hodin 1 700 a více, což odpovídá zhruba zaměstnancům, kteří pracují na plný úvazek, pracovali ve zpravodajské jednotce většinu roku a nebyli např. dlouhodobě nemocní.

Strukturální šetření mezd (tab. 9-10., 9-106. a 9-107.) pokrývá od roku 2011 **celou zaměstnaneckou populaci v ČR**, neboť jsou nově zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů – fyzických osob. Tato změna znamená zvýšení reprezentativnosti statistických údajů. Výsledky předchozích let nebyly dopočtené na celé hospodářství, zejména nepokrývaly podniky s méně než 10 zaměstnanci, a tudíž výsledky nejsou v časové řadě zcela srovnatelné. **Členění podle zaměstnání** je zpracováno **podle mezinárodní standardní Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO**, která byla zavedena s účinností od 1. 1. 2011.

Medián mezd představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení. To znamená, že polovina mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián.

Údaje o počtu **uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce**, jejich struktuře a počtu pracovních míst v evidenci úřadu práce jsou převzaty z informačního systému Ministerstva práce a sociálních věcí.

Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce jsou fyzické osoby, které osobně požádají o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočkou úřadu práce, v jejímž obvodu mají bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek jsou krajskou pobočkou úřadu práce zařazeny do evidence uchazečů o zaměstnání.

Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce jsou evidovaní uchazeči (vč. občanů EU a EHP), kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa a nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání.

Částečně nezaměstnaní jsou evidovaní uchazeči o zaměstnání, mající tzv. přívydělek (činnost na základě pracovního nebo služebního poměru nebo na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, pokud měsíční výdělek nebo odměna připadající na jeden měsíc nepřesáhne polovinu minimální mzdy).

Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.

Od 1. 1. 2012 platí novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, která v § 35 ruší dosavadní povinnost zaměstnavatelů nahlašovat **volná pracovní místa**. Zaměstnavatel **může** oznámit krajské pobočce Úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 37). Pracovními místy v evidenci úřadu práce se rozumí nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel zamýšlí získat zaměstnance nebo je hodlá obsadit dočasně přidělenými zaměstnanci **agentury práce** (§ 35).